

Ve Finsku existují tři rozdílné postupy rodinné mediace: 1) mimosoudní mediace, 2) soudní mediace jako samostatné řízení a 3) mediace v rámci výkonu rozhodnutí o výkonu práva na péči o dítě nebo o výkonu práva na styk s dítětem.

1. Mimosoudní mediace

Podle zákona č. 234/1929, o manželství, spory a právní otázky, které v rámci rodiny vyvstanou, by členové rodiny měli primárně řešit smírným jednáním a prostřednictvím dohody. Jestliže rodinní příslušníci potřebují při řešení svých sporů vnější pomoc, mohou se obrátit na rodinné mediátory, jejichž služby zajišťuje obecní rada sociální péče. Mediátoři tímto úkolem pověřeni jsou většinou zaměstnanci služeb rodinného poradenství či jiných sociálních služeb. Rodinná mediace je samostatná procedura, která funguje odděleně od jiných služeb sociálního a rodinného poradenství a jejímž cílem je nalézt řešení sporu, který mezi stranami vyvstal, prostřednictvím společné diskuse a jednání. Kromě obcí poskytují mediální služby také střediska rodinného poradenství zřizovaná církví, stejně jako další organizace a jednotlivci, kteří jsou k mediaci oprávněni.

Specifickým úkolem mediátora je zajistit práva dítěte v případech rozvodu. Mediátor rodičům pomáhá dosáhnout smírného uspořádání záležitostí týkajících se dítěte. Jedná se mimo jiné o dohodu ve věci střídavé péče, ohledně toho, u koho bude dítě bydlet, jakým způsobem je vykonáváno právo druhého rodiče na styk s dítětem a jakým způsobem se budou rodiče podílet na výživovací povinnosti vůči dítěti. Když rodiče dosáhnou shody, mediátor pomůže vyhotovit dohodu zachycující tuto shodu. Mediátor rodiče poučí, že aby byla dohoda vykonatelná, musí ji nechat potvrdit úředníkem sociální péče o dítě. Potvrzená dohoda je postavena naroveň soudnímu rozhodnutí.

Rodinná mediace je dobrovolná, důvěrná a bezplatná. Služby rodinné mediace může vyhledat celá rodina, případně manželé společně či samostatně.

2. Soudní mediace

Soudy mohou zajišťovat mediaci ve věcech týkajících se péče o dítě, bydlení, práva na styk s dítětem a výživného na dítě (§ 10 zákona č. 394/2011, o mediaci v občanskoprávních věcech a potvrzování dohod obecnými soudy). Mediální řízení je na soudním projednání případu nezávislé. Mediální řízení je dobrovolné, nicméně vyžaduje souhlas obou rodičů. Je rychlejší a levnější než soudní řízení.

Mediální řízení je zahájeno v případě, že o to strany soud požádají. Do mediace může být věc postoupena i z již zahájeného soudního řízení. Mediaci je možné kdykoliv ukončit. Mediátorem je soudce, kterému je nápomocen odborník, obvykle psycholog či sociální pracovník. Stranám mediálního řízení mohou asistovat advokáti dle jejich vlastní volby, případně jiní pomocníci. V případě soudní mediace je možné požádat o poskytnutí právní pomoci na pokrytí nákladů pomoci ze státních fondů. V rámci soudního mediálního řízení musí být zaručeny nejlepší zájmy dítěte. Při rozhodování, zda lze dohodu schválit, musí vzít soud v úvahu zákon č. 361/1983, o péči o dítě a právu na styk s dítětem, a zákon č. 704/1975, o výživném na dítě. Potvrzená dohoda je postavena naroveň soudnímu rozhodnutí. Jestliže dohoda není možno dosáhnout, soud řízení zastaví. Byla-li věc do mediace postoupena ze soudního řízení a ukáže-li se, že mediace byla neúspěšná, vrátí se věc zpět k soudu k dalšímu projednání.

3. Mediace jako součást výkonu rozhodnutí

Tato forma mediálního řízení se využije jen v případech, že jeden z rodičů zahájil u okresního soudu řízení o výkonu rozhodnutí. V tomto případě již rozhodnutí soudu existuje, nicméně druhý rodič toto rozhodnutí nesplnil.

V souladu se zákonem č. 619/1996, o výkonu rozhodnutí ve věci péče o dítě a práva na styk s dítětem, soud ustanoví mediátora zejména v případě, že o provedení výkonu rozhodnutí ve věci péče o dítě či práva na styk s dítětem je požádán soud. Mediátorem je obvykle psycholog obeznámený s dětskou psychologií, sociální pracovník obeznámený s ochranou dítěte či úředník sociální péče o dítě. Účelem mediace je usnadnit spolupráci mezi rodiči dítěte, případně jinými zúčastněnými stranami, a to s cílem zajistit dobré životní podmínky pro děti. Mediátor zprostředkuje setkání rodičů a soukromě si promluví s dítětem (či dětmi), aby zjistil jejich přání a názory, je-li to s ohledem na věk a úroveň vývoje dítěte (či dětí) možné. Mediátor o mediálním řízení vypracuje zprávu pro soud. Jestliže mediace k dohodě rodičů nevedla, soudní rozhodnutí se, mimo jiné, zakládá i na zprávě mediátora.

O mediátorech

Zajišťování rodinné mediace spadá do odpovědnosti obecních rad sociální péče. Kontaktní údaje obcí jsou uvedeny zde:

<http://www.kunnat.net/fi/Yhteystiedot/kunta-alan-yhteystiedot/kunnat/Sivut/default.aspx>

Finská advokátní komora poskytuje advokátům školení, aby mohli vystupovat jako mediátoři v právních sporech:

http://www.asianajajaliitto.fi/asianajopalvelut/etsi_asianajaja

Soudní mediace patří do působnosti okresních soudů. Kontaktní údaje okresních soudů jsou uvedeny na stránkách justiční správy:

<http://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index/yhteystiedot.html>

O mediaci

Mediace na stránkách justiční správy: <http://oikeus.fi/fi/index/esitteet/perheasioidensovittelun.html>

Brožura ministerstva spravedlnosti o soudní mediaci ve věcech péče o dítě:

https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Brožura v angličtině: https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Národní institut pro zdraví a dobré životní podmínky, Příručka ochrany dítěte, rodinná mediace:

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/lapsen-asema-erotilanteessa/perheasioiden-sovittelun>

Postupy pro smírné urovnání sporů v oblasti rodinného práva vydané finskou advokátní komorou:

http://www.asianajajaliitto.fi/asianajopalvelut/sovintomenettely/sovintomenettely_perheasioissa

Finské mediální fórum:

<http://www.ssf-ffm.com/index.php>

Vnitrostátní právní předpisy

Jednotlivá ustanovení týkající se rodinné mediace obsahují následující zákony:

zákon č. 234/1929, o manželství:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290234?search%5btype%5d=pika&search%5bpika%5d=avioliittolaki#O1L5>

zákon č. 361/1983, o péči o dítě a právu na styk s dítětem:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361>

zákon č. 619/1996, o výkonu rozhodnutí ve věci péče o dítě a práva na styk s dítětem:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960619>

zákon č. 394/2011, o mediaci v občanskoprávních věcech a schvalování dohod obecnými soudy:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110394>

Poslední aktualizace: 08/02/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.